

det „Agurketid“ til et forhistorisk Begreb.

Som et Lyn fra en skyfri Feriehimmel kom i 1914 Verdenskrigen over det ferierende Dansk Kvindesamfund; som Solbrud gennem en Uvejrssky kom i 1915 den fuldbyrdede Grundlovsændring med Kvindernes Valgret, og nu kom altsaa 1916, ligesom D. K. skulde lukke sin Kontordør og lægge sig til Hvile for en Maaned, den vestindiske Krise og stillede Kontorets og Forretningsudvalgets Ledelse overfor det betydningsfulde Spørgsmaal: Kan der, efter at Junigrundloven af 1915 har givet Kvinderne Borgerret, træffes Afgørelse om en Landafstaaelse af en Rigsdag, hvori kun Mænd er repræsenterede? — Hvis Kvinderne ikke modsætter sig dette, maa det da ikke føre til den Antagelse, at Kvinderne i deres ufrivillige Ventetid har tilsat en Del af deres politiske Interesse? og hvad mere er, vil en saadan Passivitet i dette Øjeblik ikke virke svækkende paa Kvinders borgerlige Selvfølelse?

Disse Overvejelser førte til, at der fra Kontoret udsendtes til Fællesstyrelsens Medlemmer denne Forespørgsel: Skal D. K. indgive til Regering og Rigsdag et Andragende om, at der ikke maa blive truffet nogen Afgørelse med Hensyn til Salget af de vestindiske Øer, før Sagen har været forelagt en ny Rigsdag valgt af den ny Grundlovs Vælgerfolk?

Forespørgselen besvaredes af et langt overvejende Flertal med: Ja, og Andragendet blev omgaaende formuleret og indsendt i den Ordlyd, som findes gengivet her i Bladet.

Som man vil se, bliver det i Andragendet udtrykkelig fremhævet, at D. K. ikke kan tage Standpunkt for eller imod Salget af Øerne, men kun kræver Kvinders Medvirken ved Afgørelsen.

Ikke desto mindre er D. K.s Anmodning fra flere Sider bleven misforstaaet, som om det var D. K. magtpaaliggende at fremtvinge et Rigsdagsvalg, og det er blevet bebrejdet os, at vi satte Hensynet til Kvindesagen over Hensynet til Fædrelandet, men herimod maa der paa det bestemteste protesteres. Det tilkom ikke D. K. at foreslaa Sagens Løsning ved en Folkeafstemning, da en saadan ikke er

hjemlet i vor Grundlov, vi maatte foreslaa den eneste dengang forhaandenværende Vej til at lade Kvinders Røst høres: Rigsdagsvalget; men vi kunde heller ikke paa det Tidspunkt vide, at Sagen ikke taalte Opsættelse til en Tid, hvor man uden Risiko kunde lade den ny Grundlov træde i Kraft, vort Andragende var derfor ogsaa et Udtryk for Ønsket om Spørgsmaalets Udsættelse.

Regeringen anviste imidlertid en tredje Vej: Folkeafstemningen, og D. K. har Grund til i dette Forslag at se en Imødekommenhed overfor vort Krav. Mange af dets Medlemmer føler vist Betænkelighed ved at gaa til Valg første Gang under denne Situation, som kun lidet egner sig til at give Sindene den rette Løftelse.

Men enten det nu forholder sig saaledes eller ikke, D. K. fortjener ingen Bebrejdelse, fordi det i det vestindiske Spørgsmaal hævdede Kvindernes Ret til at blive hørt. D. K. har ved flere Lejligheder vist den Resignation at tie, skønt det ikke manglede det paa Opfordringer udefra til at lade sin Røst høre, men her maatte D. K. tale, thi her var en Lejlighed, hvor det at tie vilde være det samme som at udslette sig selv i Offentlighedens Bevidsthed.

Island.

Der er dannet et dansk-islandsk Samfund, som vil arbejde for at fremme Kendskabet mellem Island og Danmark. Da jeg er med i dets Styrelse, vil jeg gerne have Lov til overfor Kvinderne at gøre lidt Rede for dets Formaal.

Island ligger jo saa fjærnt fra Danmark, saa at Samkvemmet mellem os, selv nu, da der gaar ret jævnlig Dampskib mellem de to Lande, kun kan blive sparsomt. Følgen bliver, at vi kun kender lidet til Land og Folk, og mange Danske tænker kun saare lidet paa Island og forbinder med det Tanken om noget fjærnt iskoldt, hvilket maaske noget ligger i Navnet.

Men noget kommer det ogsaa af, at der er begaaet den store Fejl, at der ikke i de danske Skoler er blevet undervist om Island udover et Par Ord

om „Sagaaen“. Islands Historie er en hel anden end Danmarks; det har ikke taget Del i vore ulyksalige Krige og har ingen Minder tilfælles med os. Og dog er det et tappert lille Folk, tappert i sin Kamp mod de overmægtige Naturmagter, mod Fattigdom og mod Sult, ofte som Følge af den Ene ret, Danmark havde paa Handelen indtil langt ind i det nittende Aarhundrede.

Naar man læser om Island, undres man over, at der har været Kræfter i det Folk til igen at rejse sig saa kraftig, som det har gjort, efter at det fik Selvstyre.

Det er for at raade Bod paa denne Ukendskab, at „Dansk-islandsk Samfund“ er dannet. Vi vil sprede Oplysning om Island, dels ved Møder, dels ved Smaaskrifter, som enten faas gratis eller meget billig af Samfundets Medlemmer. Kvinderne har jo nu faaet politisk Borgerret, og de har derfor den Pligt at sætte sig ind i de Spørgsmaal, som de kan komme til at faa Indflydelse paa — og det kan jo godt hænde, at Forholdet mellem Island og Danmark kan komme for paa den danske Rigsdag, og saa bør Kvinderne „vide Besked“, „og den har aldrig levet, som klog paa det er blevet, han først ej havde kær“. Først naar man har faaet Sympati for Island ved at lære det lille, livskraftige, men haardt prøvede Folk at kende, kan man demme retfærdig om dets Forhold til Danmark.

Nu synes jeg, at det er af største Vigtighed, at vi nordiske Folk kender og forstaar hverandre, og dette Maal bør Kvinderne virke hen til, at vi naar. Det var Tanken med det nordiske Kvindesagsmøde i 1914, og jeg er vis paa, at alle de Kvinder, der hørte Beretningen om Forholdene oppe paa Island, som er saa forskellige fra Forholdene hernede, maa have følt, at der var en hel Del at lære om det Folk. Ogsaa Festen for de islandske Kvinder i Vinter, da deres Valgret var traadt i Kraft, var med at knytte et Baand imellem danske og islandske Kvinder, som ikke bør bryde.

Det vilde derfor glæde mig, om mange af dette Blads Læsere fik Interesse for at lære det islandske Folk at kende og meldte sig ind i „Dansk-islandsk Samfund“. De vilde derved støtte „Dansk Kvindesamfund“s Arbejde for at bringe Kendskab og Forstaaelse mellem alle Nordens Kvinder og styrke Baandet mellem dem.

Astrid Stampe Feddersen.